

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo poverenia: 974/01
zo dňa: 26.08.2014

Počet výtlačkov: 2
Výtlačok číslo: 2
Počet strán: 26

PROTOKOL

**o výsledku kontroly
vynakladania verejných prostriedkov určených na výstavbu, rekonštrukcie, opravy
a údržbu diaľnic, rýchlostných ciest, vrátane súvisiacej infraštruktúry realizovaných
v rokoch 2010 - 2013**

Národná diaľničná spoločnosť, a.s.

november 2014

Zhrnutie:

Kontrola vynakladania verejných prostriedkov určených na výstavbu, rekonštrukcie, opravy a údržbu diaľnic, rýchlостných ciest, vrátane súvisiacej infraštruktúry realizovaných v rokoch 2010 – 2013 bola uskutočnená v Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s. (ďalej len „NDS“). Kontrola vychádzala zo schváleného strategického zámeru kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ SR“) na roky 2012 – 2014, v ktorom bola stanovená ako jedna z ťažiskových oblastí doprava. Kontrola tematicky nadväzovala na dve predchádzajúce kontroly, uskutočnené v NDS v roku 2012 a 2013.

Kontrolou bola preverená správnosť, preukázateľnosť, hospodárnosť a efektívnosť čerpania finančných prostriedkov NDS, poskytnutých z rozpočtovej kapitoly Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR (ďalej len MDVRR SR“).

Zmluvu o poskytnutí dotácií z rozpočtovej kapitoly MDVRR SR, ktorá bola menená a doplnená 2 Dodatkami, podpísal vedúci služobného úradu 23.04.2013. Špecifikácia účelu použitia prostriedkov štátneho rozpočtu, časový a vecný plán úloh v oblasti prípravy a realizácie opráv, údržby a výstavby diaľnic a rýchlостných ciest na rok 2013 bola podpísaná 23.04.2013. Termín uzavretia Zmluvy a Špecifikácie na rok 2013 nemal negatívny vplyv na financovanie dodávateľských faktúr. Povinnosti vyplývajúce zo Zmluvy na rok 2013 si NDS splnila.

NDS má zriadené účty v komerčných bankách. Z dikcie zákona č. 291/2002 Z. z. o štátnej pokladnici vyplýva, že právny vzťah pre klientov Štátnej pokladnice, ako je NDS, je založený na dobrovoľnosti.

Nedočerpané finančné prostriedky v roku 2013 boli viazané rozpočtovým opatrením s tým, že ich účelové použitie sa presunulo do ďalšieho roka. Znížením limitu kapitálových výdavkov nemusela NDS utlmiť činnosť verejného obstarávania a financovania stavebných prác a služieb. V období roku 2013 a v 1. polroku 2014 sa NDS podarilo uzavrieť zmluvy na výstavbu 8 úsekov diaľnic a rýchlостných ciest, pritom v sledovanom období 2010 – 2012 bolo uzavretých len 6 zmlúv o dielo na výstavbu diaľnic a rýchlостných ciest.

Kontrolou hospodárnosti používania finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu bolo zistené, že termín vrátenia dodatočne refundovaných prostriedkov späť do ŠR bol v niektorých prípadoch viac ako jeden mesiac. Uvedená úloha nebola stanovená v Zmluve.

Dotácia bežných výdavkov zo štátneho rozpočtu (ďalej aj „ŠR“) schválená k 01.01.2013 v sume 28 500 000,00 eur bola v priebehu roka zvýšená na 40 446 000,00 eur. Na základe oprávnenia stanoveného v prílohe č. 3 k Špecifikácii, boli z neinvestičnej dotácie financované prevádzkové náklady jednotlivých stredísk údržby.

NDS v sledovanom období nevedla evidenciu použitia prostriedkov zo ŠR, osobitne na opravy a osobitne na údržbu diaľnic a rýchlостných ciest (ďalej len „DaRC“).

Podľa Špecifikácie mala NDS použiť na opravu a údržbu diaľnic a rýchlостných ciest v roku 2013 bežné výdavky z vlastných zdrojov v sume 27 268 458,00 eur. So súhlasom ministerstva bol uvedený rozpočet znížený.

Vo výročných správach NDS bolo deklarované, že oprava vozoviek diaľnic a rýchlостných ciest bola v roku 2010 vykonaná v dĺžke 44,948 km, v roku 2011 v dĺžke 42,005 km, v roku 2012 v dĺžke 55,3 km a v roku 2013 v dĺžke 35,823 km. Do prevádzky bolo v roku 2010 uvedených spolu 38,797 km diaľnic a rýchlостných ciest, v roku 2011 v dĺžke 11,573 km, v roku 2012 úsek v dĺžke 5,21 km a v roku 2013 v dĺžke 14,18 km.

Vypracovanie žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z fondov EÚ vlastnými zamestnancami možno považovať za hospodárny spôsob nakladania s finančnými prostriedkami.

Rozhodnutím Úradu pre verejné obstarávanie boli v roku 2013 zrušené 2 zákazky. V roku 2013 uhradila NDS 2 pokuty, z toho pokutu v sume 10 000,00 eur, ktorú jej uložil Úrad pre verejné obstarávanie a pokutu v sume 3 319,00 eur, ktorú jej udelil Úrad verejného zdravotníctva SR.

Pre ilustráciu sú v protokole uvedené niektoré kontrolné poznatky z verejného obstarávania v Spolkovej republike Nemecko, kde sa VO vykonáva delením objemných zákaziek za účelom podpory konkurenčného prostredia, podpory malých a stredných podnikateľov, zníženia ponukových cien stavebných prác, zníženia rizika korupcie, ako aj za účelom znemožnenia protiprávneho uzatvárania kartelových dohôd.

Z obchodných zmlúv uzavretých v období od 08/2010 do 10/2014 bol zistený rozdiel medzi predpokladanou hodnotou zákazky stanovenou NDS a cenovými ponukami predkladanými jednotlivými uchádzačmi, ktoré sa často pohybovali na hranici ich možného zisku. Akceptované cenové ponuky môžu byť do budúcnosti rizikom, hlavne pri projektoch financovaných z EÚ, kedy nepredvídané udalosti (napr. vis major), s ktorými sa v rizikovej analýze nerátalo, môžu ovplyvniť priebeh, resp. termíny výstavby, spôsobiť neschopnosť plnenia záväzkov zo strany zhotoviteľov, ap.

Z protokolov o predbežnej skúške bolo zistené, že stanovené normy kvality v priebehu výstavby nespĺňali každoročne a viacnásobne tí istí dodávatelia, resp. subdodávatelia stavebných prác a služieb. Činnosti laboratória nie sú zverejňované vo výročných správach.

Pri inventarizácii dlhodobého hmotného majetku boli zistené niektoré odchýlky od zákonného ustanovenia.

Z kontrolovanej vzorky obstarania a realizácie projektov bolo zistené, že posunutím termínov začatia a ukončenia výstavby diaľnic a rýchlостných ciest sa v predpokladanom čase neprejavia očakávané pozitívne efekty, ako predpokladaná úspora času pre automobily, či realizácia elektronického výberu mýta.

Použitie finančných prostriedkov hospodárnym a efektívnym spôsobom bolo preukázané najmä pri priebežnom vykonávaní kontroly kvality, kde v prípade zistených nedostatkov sa od zhotoviteľov požadovala náprava a predĺženie záručnej lehoty, pri vypracovaní žiadostí o nenávratný finančný príspevok, ktoré NDS zabezpečila prevažne vlastnými zamestnancami, ale aj plnením opatrení, prijatých pri predchádzajúcich kontrolách.

V súvislosti s kontrolnými zisteniami boli NDS navrhnuté 4 odporúčania a 1 návrh na doplnenie zákona o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí a o zmene zákona

Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov:

Odporúčania NKÚ SR:

1. Po vzájomnej dohode s MDVRR SR v Zmluve o poskytnutí dotácií z rozpočtovej kapitoly MDVRR SR na príslušný rok upraviť spôsob vrátenia dodatočne refundovaných prostriedkov EÚ do štátneho rozpočtu.
2. Vo výročných správach NDS a v ďalšej dokumentácii NDS uverejňovať jednotné údaje o dĺžke diaľnic a rýchlostných ciest v prevádzke, vo výstavbe, v príprave a údaje o počte opravených diaľnic a rýchlostných ciest, s poznámkou.
3. Uverejňovať činnosť a výsledky laboratória vo výročných správach.
4. Pri uzatváraní zmlúv na opravu a údržbu zvážiť ustanovenie o období výkonu zmluvných výkonov, stanoveného od 01.04. do 31.10., doplnením o možnosť úpravy, vzhľadom na zmeny klimatických podmienok.

Návrh na doplnenie zákona:

1. Prostredníctvom MDVRR SR iniciovať doplnenie § 10 ods. 1 zákona č. 2/2005 Z. z. o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov o vetu: napr. „Ak sa preukážu objektívne dôvody nesplnenia povinností stanovených v § 5 a § 6 ods. 1, pokuta sa neudelí“.

**Protokol
o výsledku kontroly**

Podľa poverenia predsedu NKÚ SR č. 974/01 z 26.08.2014 vykonali:

Mgr. Viera Gerbocová, vedúca kontrolnej skupiny
Mgr. Pavol Marko, člen kontrolnej skupiny
Ing. Ladislav Smolka, člen kontrolnej skupiny
Ing. Tibor Škula, člen kontrolnej skupiny

kontrolnú akciu s názvom: „Kontrola vynakladania verejných prostriedkov určených na výstavbu, rekonštrukcie, opravy a údržbu diaľnic, rýchlostných ciest, vrátane súvisiacej infraštruktúry, realizovaných v rokoch 2010 – 2013“.

Účelom kontrolnej akcie bolo preskúmať uzatváranie zmlúv, dodržanie zmluvných podmienok a hospodárnosť a efektívnosť vynakladania verejných prostriedkov pri výstavbe diaľnic, rýchlostných ciest, vrátane súvisiacej infraštruktúry.

Kontrola bola vykonaná v čase od 16.09.2014 do 28.11.2014

v Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s.
Mlynské Nivy 45
821 09 Bratislava - Ružinov, IČO 35919001,

v súlade so zákonom č. 39/1993 Z. z. o NKÚ SR, s medzinárodne akceptovanými audítorskými štandardami ISSAI (INTOSAI) a Európskymi vykonávacími smernicami pre kontrolné štandardy INTOSAI.

Predmet kontroly bol zameraný na hospodárenie s verejnými prostriedkami určenými na výstavbu, rekonštrukcie, opravy a údržbu diaľnic, rýchlostných ciest a ich objektov, hospodárnosť a efektívnosť využívania finančných prostriedkov pri realizácii projektov v kontrolovanom období rokov 2010 – 2013 a súvisiaceho obdobia 2014.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

Národná diaľničná spoločnosť, a.s. je akciová spoločnosť so 100 % majetkovou účasťou štátu, zapísaná v obchodnom registri k 01.02.2005, zriadená zákonom č. 639/2004 Z. z. o Národnej diaľničnej spoločnosti a o zmene a doplnení zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 639/2004 Z. z.“).

NDS v zmysle § 12 ods. 1 zákona č. 639/2004 Z. z. a predmetu činnosti zapísaného v obchodnom registri zabezpečuje prípravu a realizáciu opráv, údržby a výstavby diaľnic a rýchlostných ciest a ich súčastí, okrem koncesných ciest, na základe programov MDVRR SR a programov schválených vládou SR, vrátane spoločných programov SR a Európskej únie (EÚ) a medzinárodných zmlúv. K predmetu podnikania kontrolovaného subjektu patrí aj podpora a súčinnosť s MDVRR SR pri tvorbe strategicko-konceptných dokumentov a programov rozvoja diaľnic a rýchlostných ciest, funkcia priameho investora pri výstavbe nových úsekov diaľnic a rýchlostných ciest, investičná príprava, inžinierska činnosť, výkon

stavebného dozoru, zabezpečenie správy, zabezpečenie výroby, distribúcie a predaja nálepiek za používanie diaľnic a vymedzených úsekov ciest I. triedy, výber elektronického mýta podľa osobitného predpisu, prevádzkovanie a činnosť akreditovaného cestného laboratória, atď.

Správu, opravu a údržbu diaľnic a rýchlostných ciest a ich súčastí zabezpečujú organizačné zložky a dislokované pracoviská NDS:

- 9 stredísk správy a údržby diaľnic (ďalej aj „SSÚD“) so sídlom v Bratislave, Malackách, Trnave, Trenčíne, Považskej Bystrici, Liptovskom Mikuláši, Mengusovciach, Beharovciach a v Prešove,
- 5 stredísk správy a údržby rýchlostných ciest (ďalej aj „SSÚRC“) so sídlom v Galante, Žarnovici, Zvolene, Košiciach a v Čadci,
- Stredisko špecializovaných činností v Čadci.

Na financovanie predmetu činnosti používala NDS verejné prostriedky poskytované z kapitoly MDVRR SR (t. j. dotácie zo štátneho rozpočtu, prostriedky spolufinancovania ŠR/EÚ, finančné prostriedky zo Štrukturálneho fondu a Kohézneho fondu) a vlastné zdroje, ktoré tvorili výnosy zo spoplatnenia cestnej infraštruktúry (elektronické mýto), výnosy z diaľničných nálepiek a ostatné vlastné zdroje (výnosy z nájmov a z poskytnutých služieb, z predaja majetku a materiálu, výnosové úroky, pokuty a penále, atď.).

Podľa údajov uvedených vo výročných správach, mala NDS v sledovanom období v správe diaľnice a rýchlostné cesty v nasledovnej dĺžke:

Tabuľka č. 1

Ukazovateľ	2010	2011	2012	2013
Diaľnice	415,870	418,112 km	420,871 km	423,051 km
Rýchlostné cesty	178,487	182,179 km	182,179 km	195,213 km
Cesty I. triedy v správe NDS	90,079	82,748 km	82,784 km	82,784 km

Zdroj: NDS

1 Zmluva o poskytnutí dotácií Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s. z rozpočtovej kapitoly Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR pre rok 2013

„Zmluvou o poskytnutí dotácií z rozpočtovej kapitoly Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR“ z 23.04.2013 (ďalej len „Zmluva“), podpísanou vedúcim služobného úradu, sa MDVRR SR zaviazalo, že v roku 2013 poskytne NDS dotáciu zo štátneho rozpočtu v zmysle § 8a zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 523/2004 Z. z.), do výšky rozpočtu stanoveného zákonom č. 438/2012 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2013, v súlade s rozpočtovými opatreniami Ministerstva financií Slovenskej republiky (ďalej len „MF SR“). Zmluva bola uzavretá na dobu určitú, do 31.12.2013. Dotácia zo štátneho rozpočtu spolu v sume 182 211 600,12 eur (z toho 28 500 000,00 eur bežné transfery a 153 711 600,12 eur kapitálové transfery), bola určená na realizáciu programu 053 Cestná infraštruktúra, pre prvky: 0530102 Príprava a realizácia opráv diaľnic a rýchlostných ciest, 0530305 Diaľnice a rýchlostné cesty ŠR, 0530309 ŠR mimo spolufinancovania (neoprávnené náklady), 053030D Príprava projektov plánovaných na financovanie z fondov EÚ.

Zmluva z 23.04.2013 bola v priebehu roka 2013 menená a doplnená 2 Dodatkami, podpísanými vedúcim služobného úradu MDVRR SR, z toho:

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

- Dodatkom č. 1 k Zmluve z 02.12.2013 bola dotácia zo štátneho rozpočtu zvýšená na 192 953 317,32 eur, z toho 40 446 000,00 eur tvorili bežné transfery a 152 507 317,32 eur kapitálové transfery,
- Dodatkom č. 2 k Zmluve z 19.12.2013 bola upravená dotácia zo štátneho rozpočtu znížením na 115 925 830,90 eur. Z toho bežné transfery zostali v nezmenenej sume 40 446 000,00 eur a kapitálové transfery boli znížené na 75 479 830,90 eur.

Podrobné vymedzenie použitia celkového objemu finančných prostriedkov, spolu v sume 621 425 600,00 eur (bez finančných prostriedkov z predchádzajúcich rokov), schválených zo štátneho rozpočtu, z fondov EÚ a vlastných zdrojov NDS, bolo stanovené v dokumente s názvom „Špecifikácia účelu použitia prostriedkov štátneho rozpočtu, časový a vecný plán úloh v oblasti prípravy a realizácie opráv, údržby a výstavby diaľnic a rýchlostných ciest na rok 2013“ (ďalej len Špecifikácia“), ktorá bola podpísaná 23.04.2013 poverenými zástupcami MDVRR SR a štatutárnymi zástupcami NDS. Východiskom na zostavenie Špecifikácie bol zákon č. 438/2012 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2013, Podnikateľský plán NDS na rok 2013 a Program opráv a údržby diaľnic a rýchlostných ciest na roky 2013 – 2017, schválený uznesením vlády SR č. 24 dňa 09.01.2013. V priebehu účtovného obdobia bola Špecifikácia zmenená a doplnená 5-krát: 15.07.2013, 04.10.2013, 20.11.2013, 12.12.2013 a 30.12.2013.

Prehľad záväzných ukazovateľov rozpočtu výdavkov NDS tak, ako boli schválené v Dohodách o účelovosti použitia finančných prostriedkov štátneho rozpočtu v rokoch 2010 – 2011, v Zmluvách o poskytnutí dotácií z rozpočtovej kapitoly Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR a v Špecifikáciách účelu použitia prostriedkov štátneho rozpočtu na roky 2012 - 2013:

Tabuľka č. 2

Dotácie zo ŠR, v eurách	2010	2011	2012	2013
Výdavky spolu	*911 399 475,00	493 849 149,00	452 003 326,00	621 425 600,00
z toho: bežné transfery	29 874 527,00	27 745 803,00	28 334 000,00	28 500 000,00
v tom údržba a opravy DaRC	22 032 000,00	20 462 200,00	21 050 397,00	21 100 000,00
: kapitálové transfery spolu	881 524 948,00	466 103 346	423 669 326,00	592 925 600,00
v tom dofinanc. z predch.rokov:	447 987 179,00	-		
KV na rozpočtový rok:	433 537 769,00	466 103 346		
Dodatok k špecifikácii č. 1	911 185 991,00	175 880 562,00	361 999 596,00	621 565 353,00
z toho: bežné transfery	29 661 043,00	28 815 753,00	28 334 000,00	28 500 000,00
v tom údržba a opravy DaRC	21 818 516,00	21 074 349,00	22 260 900,00	21 100 000,00
: kapitálové transfery spolu	881 524 948,00	147 064 809,00	333 665 596,00	593 065 353,00
v tom dofinanc. z predch.rokov	447 987 179,00	-		
KV na rok 2010	433 537 769,00			
Dodatok k špecifikácii č. 2	524 610 789,00		361 999 596,00	621 565 353,00
z toho: bežné transfery	42 029 003,00		28 334 000,00	28 500 000,00
v tom údržba a opravy DaRC	27 439 080,00		22 260 900,00	21 100 000,00
: kapitálové transfery	482 581 786,00		333 665 596,00	593 065 353,00
v tom dofinanc. z predch.rokov	390 391 164,00			
KV na rok 2010	92 190 622,00			
Dodatok k špecifikácii č. 3				632 307 071,00
z toho: bežné transfery				40 446 000,00
v tom údržba a opravy DaRC				33 046 000,00
: kapitálové transfery				591 861 071,00
Dodatok k špecifikácii č. 4				629 425 914,00
z toho: bežné transfery				40 446 000,00
v tom údržba a opravy DaRC				33 046 000,00
: kapitálové transfery				588 979 914,00
Dodatok k špecifikácii č. 5				385 882 062,00
z toho: bežné transfery				40 446 000,00
v tom údržba a opravy DaRC				33 046 000,00
: kapitálové transfery				345 436 062,00

* Z celkovej sumy pridelenej na rok 2010 (911 399 475 eur) bolo **463 412 296 eur** určených na nové úlohy v roku 2010 (v tom: BV 29 874 527 eur a 433 537 769 KV) a 447 987 179 eur na dofinancovanie úloh z predchádz. rokov (v tom KV zo ŠR 245 808 200 eur, spolufinancovanie zo ŠR 30 973 829 eur a Fondy EÚ 171 205 eur)

NDS má zriadené bežné účty a uzavreté úverové zmluvy v komerčných bankách. Dňa 06.09.2005 NDS uzavrela zmluvu o poskytnutí dlhodobého syndikovaného úveru s konzorciom 8 bánk, resp. pobočiek zahraničných bánk, pôsobiach v SR. Úver bol

k 31.12.2005 v sume 332 mil. eur, s možnosťou opcie na poskytnutie ďalších 166 mil. eur, ktorú si NDS uplatnila 13.04.2006. Celková suma schváleného a vyčerpaného úverového rámca bola 498 mil. eur. Splácanie úveru začalo v roku 2008. Zostatok úveru k 31.12.2013 bol v sume 298 745 tis. eur. Dňa 03.10.2006 uzavrela NDS ďalšiu zmluvu o poskytnutí dlhodobého syndikovaného úveru, s odloženým splácaním istiny, v maximálnej celkovej sume 59 749 tis. eur. Úver, ktorý bol jednorazovo čerpaný 23.10.2006, začala NDS splácať v roku 2008. Zostatok úveru k 31.12.2013 bol v sume 35 849 tis. eur.

Podľa § 2a ods. 1 písm. m) zákona č. 291/2002 Z. z. o štátnej pokladnici, klientom štátnej pokladnice je aj štátny podnik, právnická osoba, v ktorej má štát majetkovú účasť a právnické osoby zriadené osobitným zákonom. Právny vzťah s uvedenými subjektmi vzniká na základe písomnej dohody so Štátnou pokladnicou, uzavretou po predchádzajúcom písomnom súhlase ministerstva. Z dikcie uvedeného zákona vyplýva, že právny vzťah pre klientov Štátnej pokladnice uvedených § 2a ods. 1 písm. m), teda aj NDS, je založený na dobrovoľnom vzťahu.

1.1 Plnenie povinností vyplývajúce zo Zmluvy o poskytnutí dotácií z rozpočtovej kapitoly MDVRR SR v roku 2013

Aj keď Zmluva a Špecifikácia na rok 2013 nadobudli účinnosť takmer koncom apríla 2013, nebol preukázaný negatívny vplyv na financovanie dodávateľských faktúr. Finančné prostriedky na úhradu dodávateľských faktúr MDVRR SR sa poskytovali v súlade so Zmluvou, t. j. na základe písomnej žiadosti NDS a súpisu faktúr. Napríklad, prvá žiadosť NDS o poskytnutie neinvestičnej dotácie za I-II/2013 v sume 8 558 892,17 eur bola doručená ministerstvu listom z 30.04.2013. Dotácia v sume 7 790 609,70 eur bola poukázaná na účet NDS 10.05.2013.

V súvislosti s povinnosťami NDS, vyplývajúcich zo Zmluvy bolo zistené, že:

- prijímateľ dotácie bol v zmysle Zmluvy povinný v termíne do 30 dní od ukončenia príslušného štvrťroka informovať MDVRR SR o použití finančných prostriedkov. Kontrolou bolo preukázané, že MDVRR SR listom z 28.08.2013 urgovalo NDS, aby v zmysle čl. II ods. 3 Zmluvy predložila informáciu o plnení účelu použitia finančných prostriedkov za obdobie do 30.06.2013. Z predloženej korešpondencie NDS bolo preukázané, že stanovená povinnosť bola splnená 26.07.2013, t. j. v stanovenom termíne. Plnenie účelu použitia finančných prostriedkov za IV. štvrťrok 2013 bolo MDVRR SR zaslané listom z 30.01.2014,
- povinnosť zúčtovať zostatok bežných transferov formou súpisu faktúr v termíne do 15.02.2014 bola zo strany NDS dodržaná; zúčtovanie za rok 2013 bolo oznámené listom NDS z 10.02.2014,
- kontrolou dodržiavania hospodárnosti pri používaní finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu bolo zistené, že:
 - a) NDS v roku 2012 a 2013 vrátila finančné prostriedky do štátneho rozpočtu z dôvodu, že jej boli dodatočne refundované z Operačného programu doprava. Išlo o refundáciu nákladov za projekty, ku ktorým v čase realizácie ešte nebola schválená Žiadosť o nenávratný finančný príspevok (ďalej len ŽoNFP“), resp. podpísaná zmluva. Z bankových výpisov bolo zistené, že rozdiel medzi dobou prijatia refundácie na účet NDS a dobou vrátenia finančnej čiastky do štátneho rozpočtu bol v niektorých prípadoch viac ako 1 mesiac, na ilustráciu:

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

- v roku 2012 bola do štátneho rozpočtu vrátená celková suma 7 852 634,57 eur, z toho:
 - za stavbu D1/1030 Studenec – Beharovce bola 30.11.2012 vrátená do štátneho rozpočtu suma 571 445,65 eur, refundovaná 02.10.2012 a 08.10.2012,
 - za stavbu D3/1022 Hričovské Podhradie – Žilina Strážov bolo do štátneho rozpočtu vrátených spolu 7 281 188,92 eur, z toho časť sumy refundovaná 30.06.2010 (4 947 920,13 eur) bola do štátneho rozpočtu vrátená 16.10.2012,
- v roku 2013 bola do štátneho rozpočtu vrátená celková suma 14 193 809,79 eur, z toho:
 - za stavbu D3 Hričovské Podhradie – Žilina Strážov bola 02.09.2013 vrátená do štátneho rozpočtu suma 4 146 790,93 eur, ktorá bola refundovaná 10.07.2013,
 - za stavbu D3 Kysucké Nové Mesto Oščadnica–Čadca, Bukov, II. profil – Svrčinovec bola 03.10.2013 vrátená do rozpočtu suma 5 227 299,30 eur, ktorá bola refundovaná 03.09.2013,
 - za stavbu R3 Horná Štubňa – Obchvat bola 17.10.2013 vrátená do rozpočtu suma 4 819 719,56 eur, ktorá bola refundovaná 12.09.2013.

Podľa vyjadrenia NDS, dodatočne refundované prostriedky boli poukázané do ŠR ihneď po ukončení kontroly relevantných faktúr.

- b) v Zmluvách uzavretých medzi MDVRR SR a NDS nebola stanovená úloha a výslovný termín vrátenia dodatočne refundovaných prostriedkov z Operačného programu doprava do štátneho rozpočtu.

Odporúčanie:

Po vzájomnej dohode s MDVRR SR v Zmluve o poskytnutí dotácií z rozpočtovej kapitoly MDVRR SR na príslušný rok upraviť spôsob vrátenia dodatočne refundovaných prostriedkov EÚ do štátneho rozpočtu.

2 Stav čerpania finančných prostriedkov na výstavbu, rekonštrukcie, opravu údržbu diaľnic, rýchlostných ciest a súvisiacej infraštruktúry

Záväzné ukazovatele finančných prostriedkov schválené pre NDS na rok 2013 boli upravené 12 rozpočtovými opatreniami (viazanie, presuny, povolené prekročenia limitu výdavkov), z toho 11 rozpočtovými opatreniami MF SR a 1 rozpočtovým opatrením MDVRR SR. Stav ich čerpania v roku 2013 bol v nasledovnom rozsahu:

Tabuľka č. 3

FK 04.5.1.2. Údržba, oprava a výstavba DaRC	Rozpočet k 01.01.2013	Upravený rozpočet k 27.12.2013	Poukázané z MDVRR SR k 31.12.2013	Nepoukázané, presun do roku 2014
Rozpočet	686 251 838	479 286 674,04	379 613 738,60	99 672 935,44
v tom:				
BV: údržba a oprava DaRC	28 500 000	40 446 000,00	40 446 000,00	0,00
KV: výstavba D a RC	657 751 838	438 840 674,04	339 167 738,60	99 672 935,44
<i>KV zo ŠR</i>	<i>218 537 838</i>	<i>168 884 443,12</i>	<i>75 479 830,90</i>	<i>93 404 612,22</i>
0530305 DaRC (ŠR)	41 400 000	57 340 245,01	35 806 150,75	21 534 094,26
053030D príprava projektov (ŠR)	-	10 540 483,20	5 593 849,25	4 946 633,95
0530309+30D nerozdelené ŠR (nad GAP+NN)	177 137 838	101 003 714,91	34 079 830,90	66 923 884,01
<i>KV z EÚ a ŠR</i>	<i>439 214 000</i>	<i>269 956 230,92</i>	<i>263 687 907,70</i>	<i>6 268 323,22</i>
v tom: ERDF,OPD opatrenie 5.1.				
(RC) - EÚ	81 735 000	27 687 695,85	23 410 651,24	4 277 044,61
(RC) - Spolufinancovanie zo ŠR	14 423 000	4 131 291,53	4 131 291,39	0,14
<i>ERDF spolu</i>	<i>96 158 000</i>	<i>31 818 987,38</i>	<i>27 541 942,63</i>	<i>4 277 044,75</i>
v tom: KF - OPD opatrenie 2.1.				
(D) - EÚ	291 598 000	202 416 656,69	200 724 070,31	1 692 586,38
(D) - Spolufinancovanie zo ŠR	51 458 000	35 720 586,85	35 421 894,76	298 692,09
<i>KF spolu</i>	<i>343 056 000</i>	<i>238 137 243,54</i>	<i>236 145 965,07</i>	<i>1 991 278,47</i>

Zdroj: Špecifikácia čerpania finančných prostriedkov na roky 2010 - 2013

Prehľad o čerpaní rozpočtu k 31.12.2013 preukazuje znížené čerpanie kapitálových výdavkov v účtovného obdobia 2013. Nedočerpané finančné prostriedky boli podľa § 8 ods. 6 zákona č. 523/2004 Z. z. viazané rozpočtovým opatrením MF SR s tým, že ich účelové použitie sa presúva do nasledujúceho roka. Znížením limitu kapitálových výdavkov nemusela NDS utlmiť činnosť verejného obstarávania a financovania stavebných prác a služieb.

2.1 Čerpanie neinvestičnej dotácie zo ŠR v roku 2013

Dotácie zo štátneho rozpočtu, poskytované NDS podľa § 12 zákona č. 639/2004 Z. z. vo forme bežných transferov, boli každoročne určené na finančné krytie údržby a bežných opráv diaľnic, rýchlostných ciest a ich objektov. Časť predmetných činností zabezpečovala NDS vlastnými kapacitami, 15 pracoviskami správy a údržby diaľnic a rýchlostných ciest. Tú časť opráv a údržby, pre ktorú NDS nemala zázemie, kvalifikáciu alebo zákonné oprávnenie, resp. nemohla vykonať z kapacitných dôvodov, zabezpečovala dodávateľským spôsobom. Išlo najmä o opravu a súvislú údržbu vozoviek do 3 cm, opravu mostov a tunelov, obnovu vodorovného a zvislého dopravného značenia, o zabezpečovanie bezpečnostných zariadení, clonenia proti oslneniu, opravy pozemno-stavebných objektov. Údržba, príprava a realizácia opráv diaľnic, rýchlostných ciest a súvisiacej infraštruktúry boli v roku 2013 vykonávané podľa prevádzkového plánu NDS, schváleného v podnikateľskom pláne na príslušný rok, podľa programu opráv a údržby na roky 2013 – 2017 schváleného uznesením vlády SR č. 24 z 09.01.2013, ako aj v zmysle prílohy k Zmluve uzavretej medzi NDS a MDVRR SR. Podkladom pre zostavenie plánu bola diagnostika stavu vozoviek diaľnic a rýchlostných ciest.

Prehľad rozpočtu bežných výdavkov určených na opravu a údržbu diaľnic a rýchlostných ciest v roku 2013, vrátane jeho úpravy:

Tabuľka č. 4

Ukazovateľ	Rozpočet bežných transferov podľa Špecifikácie na rok 2013, údaje v eurách			
	Rozpočet schválený k 1.01.2013	Dodatok č. 2	Dodatok č. 3	Dodatok č. 5
Náklady na opravu a údržbu DaRC spolu:	52 337 950,00	55 768 458	55 768 458	55 768 458
v tom: dotácia zo ŠR	28 500 000,00	28 500 000	40 446 000	40 446 000
vlastné zdroje NDS	23 837 950,00	27 268 458	15 322 458	15 322 458

Zdroj: Špecifikácia čerpania finančných prostriedkov na rok 2013

Kontrolou rozpisu záväzných ukazovateľov rozpočtu bežných transferov z kapitoly MDVRR SR, schváleného vo FK 04.5.1.2 – Výstavba a oprava diaľnic a ciest bolo zistené, že v prílohe č. 3 k Špecifikácii bol rozpočet na opravu a údržbu DaRC na rok 2013 schválený spolu v sume 52 337 950,00 eur. Z toho dotácia zo ŠR bola schválená v sume 28 500 000,00 eur a z vlastných zdrojov mala NDS použiť 23 837 950 eur. Neinvestičná dotácia zo ŠR bola určená na úhradu tých nákladov SSÚR, SSÚD, ktoré tvorili zoznam analytických nákladových účtov, tzv. „žiadateľných účtov“, v tom boli deklarované účty, ako napríklad - oprava a údržba budov; oprava a údržba kopírka, fax, mobily; upratovacie služby; mobilné telefóny, školenia a konferencie; zahraničné školenia a konferencie; inzercia, mzdové náklady, správne poplatky – súdne poplatky, od magistrátu, mesta, obce; ap.

Rozpis použitia rozpočtu bežných transferov zo štátneho rozpočtu a z vlastných zdrojov na tzv. „žiadateľných účtoch“ NDS v roku 2013 bol nasledovný :

Tabuľka č. 5

Názov nákladového účtu	Pôvodný rozpis nákladov na opravu a údržbu, v eurách			Čerpanie k 31.12.2013, v eurách		
	Spolu	Dotácia zo ŠR	Vl. zdroje NDS	Spolu	Dotácia zo ŠR	Vl. zdroje NDS
521 - Mzdové náklady	10 524 798	5 300 000	5 224 798	10 524 798	5 300 000	5 224 798
524 - Zákonné sociálne zabezp.	4 138 807	2 100 000	2 038 807	4 076 654	2 100 000	1 976 654
Oprava a údržba DaRC v tom:	37 674 345	21 100 000	16 574 345	41 167 006	33 046 000	8 121 006
501 - Spotreba materiálu	10 249 309	5 856 177	4 393 132	12 866 889	10 522 236	2 344 653
502 - Spotreba energie	2 739 258	1 643 555	1 095 703	2 757 814	2 073 959	683 855
511 - Opravy a udržiavanie	21 790 926	12 160 885	9 630 041	22 701 748	18 369 474	4 332 274
512 - Cestovné	57 680	28 840	28 840	61 008	48 635	12 373
518 - Ostatné služby	2 756 739	1 378 370	1 378 370	2 703 210	1 975 783	727 427
538 - Ostatné poplatky	80 433	32 173	48 260	76 337	55 913	20 424
Náklady spolu	52 337 950	28 500 000	23 837 950	55 768 458	40 446 000	15 322 458

Zdroj: NDS

Skutočné čerpané náklady na opravu a údržbu DaRC v roku 2013 boli vykázané v sume 57 214 422,00 eur, z toho:

- neinvestičná dotácia zo ŠR bola k 31.12.2013 čerpaná v sume 40 446 000 eur a použitá na mzdy (5 300 000,00 eur), odvody (2 100 000,00 eur) a na údržbu a opravy DaRC (33 046 000,00 eur),
- z vlastných zdrojov použila NDS na opravy a údržbu spolu 16 768 422 eur, z toho 15 322 458,00 eur tvorili náklady zaúčtované na tzv. „žiadateľných účtoch“, schválených v prílohe č. 3 k Špecifikácii a sumu 1 445 964,00 eur tvorili náklady zaúčtované na tzv. „nežiadateľných účtoch“.

Kontrolou bolo zistené, že na základe Dodatku č. 3 k Špecifikácii, t. j. so súhlasom MDVRR SR, NDS nepoužila v roku 2013 na opravu a údržbu vlastné zdroje v takom rozsahu, aký jej bol schválený Dodatkom č. 2 k Špecifikácii. V písomnom stanovisku z 28.10.2014 bolo NKÚ SR oznámené, že: „Listom č. 50400/35708/2013 NDS dňa 23.05.2013 požiadala MDVRR SR o úpravu dotácie bežných výdavkov zo ŠR, presunom z kapitálových výdavkov vo výške 11 946 000,00 eur, v súvislosti s nepriaznivými klimatickými podmienkami za január až apríl 2013. Objem vlastných zdrojov bol znížený z dôvodu zvýšenia dotácií zo ŠR na bežné výdavky o 11 946 000,00 eur. Rozdiel vlastných zdrojov bol použitý na financovanie ostatných prevádzkových nákladov a investícií“.

Z prílohy č. 3 k Špecifikácii, ale aj z návrhu záverečného účtu MDVRR SR za rok 2013 bolo preukázané, že dotáciami zo štátneho rozpočtu boli financované aj prevádzkové náklady stredísk údržby, t. j. tak, ako keby boli rozpočtovými organizáciami. Tento spôsob čerpania dotácie bol uplatňovaný od doby zriadenia NDS.

K zistenej skutočnosti si NKÚ SR vyžiadal písomné stanovisko. V doručenom stanovisku NDS z 28.10.2014 bolo uvedené, že: „Rozpočet bežných výdavkov sa používa aj na financovanie prevádzky stredísk údržby, nakoľko SSÚD a SSÚRC slúžia na zabezpečovanie opráv a údržby DaRC. Bežné transfery sú používané v súlade s prílohou č. 3 Zmluvy o poskytnutí dotácii z rozpočtovej kapitoly MDVRR SR“.

2.1.1 Dĺžka vykonaných opráv a údržby v rokoch 2010 – 2013

Už pri predchádzajúcej kontrole, vykonanej NKÚ SR v roku 2012 bolo zistené, že na obdobie rokov 2010 – 2012 nebol pre NDS stanovený a schválený program opráv a údržby DaRC, ktorým by bol stanovený finančný a organizačný postup v uvedenej oblasti. „Program opráv a údržby diaľnic a rýchlostných ciest na roky 2013 – 2017“ bol schválený až 09.01.2013, uznesením vlády SR č. 24.

Aj napriek neexistencii vyššie uvedených programov, NDS zostavovala plány opráv a veľkoplošnej údržby vozoviek diaľnic, rýchlostných ciest a pozemno-stavebných objektov a to na základe diagnostiky, vizuálnych prehliadok, meraní vozoviek a záverov prehliadok pozemno-stavebných objektov.

Podľa údajov deklarovaných vo Výročných správach NDS, v sledovanom období bola zabezpečená oprava a údržba diaľnic a rýchlostných ciest v nasledovnom rozsahu:

- V roku 2010 bolo opravených 44,948 km diaľnic a rýchlostných ciest a údržba bola vykonaná na 47,175 km.

Bežné náklady na opravy a údržbu DaRC v roku 2010 bolo v sume 47 614 289,00 eur. Vlastné zdroje NDS boli čerpané v sume 5 585 286,00 eur a neinvestičná dotácia zo štátneho rozpočtu v sume 42 029 003,00 eur. Z celkovej sumy neinvestičnej dotácie predstavovali náklady na opravy a udržiavanie sumu 16 726 462,31 eur a spotreba materiálu sumu 8 448 574,00 eur. Zvyšok tvorili prostriedky na mzdy (9 355 415,00 eur), odvody (3 632 714,00 eur), spotrebu energie (1 970 295,00 eur), ostatné služby (1 601 794,00 eur), ostatné náklady na hospodársku činnosť (146 414,00 eur), ostatné poplatky (105 230,00 eur) a cestovné (42 105,00 eur).

- V roku 2011 bolo opravených 42,005 km DaRC. Údržba bola vykonaná na viac ako 76,22 km vozoviek.

Celkové bežné náklady na opravu a údržbu DaRC v roku 2011 boli v sume 44 927 940,00 eur. Z toho vlastné zdroje NDS predstavovali 16 112 842,00 eur a neinvestičná dotácia zo štátneho rozpočtu 28 815 098,00 eur. Na opravy a udržiavanie použila NDS z neinvestičnej dotácie sumu 13 594 870,00 eur a na spotrebu materiálu sumu 5 459 318,00 eur. Zvyšnú časť tvorili náklady na mzdy (4 470 000,00 eur), odvody (1 603 100,00 eur), spotrebu energie (1 907 801,00 eur), ostatné služby (1 668 304,00 eur), ostatné poplatky (66 324,00 eur) a cestovné (46 036,00 eur).

- V roku 2012 bolo opravených 55,3 km DaRC. Stavebná údržba bola vykonaná na 113,462 km jazdných pásoch vozoviek. Vzhľadom na to, že NDS v roku 2012 spravovala v prepočte na dvojpruhovú komunikáciu (jazdný pás) cca 1 280 km DaRC a vybraných ciest I. triedy, boli opravy vykonané na 4 % prevádzkovaného rozsahu komunikácií, čo pri súčasnom financovaní predstavuje 25 ročný cyklus opráv. Pre skrátenie dĺžky cyklu opráv žiadala NDS väčší objem finančných prostriedkov.

Náklady na opravy a údržbu DaRC v roku 2012 boli v celkovej sume 53 420 969,00 eur. Vlastné zdroje NDS boli v sume 25 086 969,00 eur a neinvestičná dotácia zo štátneho rozpočtu v sume 28 334 000,00 eur. Z prostriedkov štátneho rozpočtu použila NDS na opravy a udržiavanie sumu 13 397 200,00 eur a sumu 6 088 197,00 eur na spotrebu materiálu. Zvyšok prostriedkov bol použitý na mzdy (4 470 000,00 eur), odvody (1 603 100,00 eur), spotrebu energie (1 475 000,00 eur), ostatné služby (1 230 503,00 eur), ostatné poplatky (45 000,00 eur) a cestovné (25 000,00 eur).

- V roku 2013 bolo opravených 35,823 km jazdných pásov DaRC. Stavebná údržba emulzným mikrokobercom alebo náterom bola vykonaná na 41,113 km spravovaných vozoviek.

Podľa Výročnej správy za rok 2013, náklady na opravy a údržbu DaRC k 31.12.2013 dosiahli sumu 57 214 422,00 eur. Z toho vlastné zdroje NDS predstavovali sumu 16 768 422,00 eur a prostriedky zo štátneho rozpočtu sumu 40 446 000,00 eur. Prostriedky zo štátneho rozpočtu použité na opravy a udržiavanie predstavovali sumu 18 369 474,00 eur a spotreba materiálu 10 522 236,00 eur. Zvyšnú sumu tvorili prostriedky na mzdy (5 300 000,00 eur), odvody (2 100 000,00 eur), spotrebu energie (2 073 959,00 eur), ostatné služby (1 975 783,00 eur), ostatné poplatky (55 913,00 eur) a cestovné (48 635,00 eur).

Kontrolou bolo zistené, že NDS v sledovanom období 2010 – 2012 nevedla evidenciu, resp. údaje o použití prostriedkov zo štátneho rozpočtu osobitne na opravy a osobitne na údržbu.

V materiáloch NDS (vo výročných správach, vo vyhodnoteniach programového rozpočtovania, v podnikateľských plánoch) boli uvádzané rôzne (nezhodné) údaje o dĺžke

diaľnic a rýchlостných ciest v prevádzke, vo výstavbe, v príprave, ale aj údaje dĺžke o vykonaných opráv. Podľa vyjadrenia NDS, odchýlky sú spôsobené napr. započítaním alebo nezapočítaním viacpruhov, resp. uvedením DaRC do predčasného užívania, ap.

Odporúčanie:

V dokumentácii NDS uverejňovať jednotné údaje o dĺžke diaľnic a rýchlостných ciest v prevádzke, vo výstavbe, v príprave a údaje o počte opravených DaRC, s poznámkou.

2.2 Rozpočet kapitálových výdavkov a jeho čerpanie v roku 2013 podľa prvkov

Rozpočet kapitálových výdavkov zo štátneho rozpočtu na rok 2013 bol schválený spolu v sume 218 537 838,00 eur. V priebehu účtovného roka bol rozpočet upravený na 168 884 443,12 eur. Z toho bolo viazaných 93 404 612,22 eur, s určením na použitie v ďalšom roku. Skutočné čerpanie kapitálových výdavkov zo ŠR k 31.12.2013 bolo v sume 75 479 830,90 eur, z toho:

- na prvku 0530305 – Diaľnice a rýchlостné cesty ŠR bolo čerpaných 35 806 150,74 eur, z toho na financovanie nájmov a výkupov bolo použitých 19 251 403,58 eur, na projektové práce 444 485,97 eur a na stavebné práce 16 110 261,19 eur,
- na prvku 0530309 – ŠR mimo spolufinancovania – MSF+NN OPD (nad GAP) – neoprávnené náklady, bola použitá celková suma 34 079 830,91 eur, z toho na financovanie nájmov a výkupov bola použitá suma 7 459 414,99 eur, na odvody 2 574,31 eur, na projektové práce 952 968,90 eur a na stavebné práce 25 664 854,71 eur,
- na prvku 053030D – Príprava projektov plánovaných na financovanie z fondov EÚ bola čerpaná celková suma 5 593 849,25 eur, z toho na financovanie nájmov a výkupov bolo použitých 4 947 675,66 eur, na projektové práce 631 092,60 eur a na stavebné práce 15 080,99 eur.

Pôvodný rozpočet kapitálových výdavkov, tvoriaci finančné prostriedky z fondov EÚ a z prostriedkov na spolufinancovanie zo ŠR bol schválený spolu v sume 439 214 000,00 eur. V priebehu rozpočtového roka 2013 bol uvedený rozpočet upravený znížením na 269 956 230,92 eur. Z uvedenej sumy bolo k 31.12.2013 viazaných 6 268 323,22 eur, s určením na použitie v roku 2014. Skutočné čerpanie k 31.12.2013 bolo spolu v sume 263 687 907,70 eur, ktoré predstavovalo:

- financovanie investičných akcií z Kohézneho fondu (KF) na prvku 053030A – Výstavba diaľnic TEN-T (opatrenie 2.1 OP Doprava) bolo plánované v rozsahu 343 056 000 eur. Rozpočtovými opatreniami bola pôvodná suma znížená na 238 137 243,54 eur. Z toho 1 991 278,47 eur boli viazané, s určením na použitie v roku 2014. Skutočné čerpanie na prvku 053030A k 31.12.2013 bolo 236 145 965,07 eur (z KF 200 724 070,31 eur a z prostriedkov spolufinancovania zo ŠR 35 421 894,76 eur),
- rozpočet financovania investičných akcií zo Štrukturálneho fondu (ERDF) na prvku 053030B – Výstavba rýchlостných ciest (opatrenie 5.1 OP Doprava), bola schválená v sume 96 158 000,00 eur. Rozpočtovými opatreniami bol rozpočet znížený na 31 818 987,38 eur. Z toho na použitie na ďalšie obdobie bolo viazaných 4 277 044,75 eur. Skutočné čerpanie k 31.12.2013 bolo v sume 27 541 942,63 eur (z toho z ERDF 23 410 651,24 eur a z prostriedkov spolufinancovania zo ŠR 4 131 291,39 eur).

Celkový rozpočet kapitálových výdavkov z fondov EÚ a z prostriedkov na spolufinancovanie zo ŠR v rozsahu 269 956 230,92 eur bol v roku 2013 použitý na financovanie nasledovných investičných akcií: D1 Sverepec – Vrčižer - I. úsek, II. úsek a I. úsek 2. etapa (11 991 729,03 eur), D1 Dubná Skala – Turany (56 726 532,56 eur), D1 Jánovce – Jablonov –

II. úsek (60 169 923,38 eur), D1 Fričovce – Svinia (40 885 053,39 eur), D1 Hubová – Ivachnová (1 261 209,89 eur), D3 Hričovské podhradie - Žilina Strážov (4 903 604,14 eur), R1 Žarnovica – Šášovské Podhradie I. a II. etapa (6 354 517,59 eur), R2 Žiar nad Hronom obchvat (8 420 644,32 eur), R2 Ruskovce – Pravotice (11 800 702,98 eur), R2 Zvolen východ – Pstruša (793 022,06 eur), R2 Pstruša – Kriváň (173 055,68 eur), R3 Horná Štubňa – obchvat (9 256 360,79 eur), R4 Košice – Milhošť (51 965 031,50 eur), príprava projektovej dokumentácie (5 254 843,61 eur).

Výstavba diaľnic a rýchlostných ciest a dĺžky diaľnic a rýchlostných ciest do uvedené prevádzky boli v nasledovnom rozsahu:

- v roku 2010 bola začatá výstavba 3 úsekov D a RC v dĺžke 19,400 km, do prevádzky bolo uvedených 38,797 km D a RC (úseky D1 a R3 Sverepec – Vrtižer I. a II. úsek, Jablonov – Studenec, Studenec – Behárovce, Svinia – Prešov západ a obchvaty Hornej Štubne a Trstenej),
- v roku 2011 bola začatá výstavba 3 úsekov D1 v dĺžke 36,702 km (Dubná Skala – Turany, Fričovce – Svinia a Jánovce – Jablonov, I. úsek); do prevádzky boli uvedené dva úseky DaRC v dĺžke 11,573 km (križovatka Stupava Juh na D2 a Žarnovica – Šášovské Podhradie II. etapa),
- v roku 2012 bola začatá výstavba spolu v dĺžke 15,3 km (II. úsek D1 Jánovce – Jablonov a úsek R2 Žiar nad Hronom, obchvat). Do užívania bol odovzdaný úsek v dĺžke 5,21 km (2. polprofil D1 Jablonov – Studenec, štatisticky nezapočítaný do líniových km),
- v roku 2013 bola začatá výstavba 4 úsekov D a 2 úsekov RC, spolu v dĺžke 62,71 km, do prevádzky bol uvedený úsek R4 Košice – Milhošť v dĺžke 14,18 km.

Výstavba diaľnic a rýchlostných ciest v SR prebieha v rôznych geologických a morfológických pomeroch. Investičné náklady na 1 km výstavby ovplyvňuje množstvo individuálnych faktorov, napr. či je trasa D alebo RC vedená v intraviláne, extraviláne, geografické prostredie (nížina, pahorkatina, horský terén), počet a dĺžka mostov a tunelov, geologické podmienky pri zakladaní mostov, trieda zaťažiteľnosti horniny pri razení tunelov, obtiažnosť budovania prístupových ciest, množstvo prekládok komunikácií a inžinierskych sietí (vyvolané investície), výkupy pozemkov, ako aj cenová ponuka v rámci verejného obstarávania. V nasledovnej tabuľke je uvedený prehľad o investičných nákladoch na projekty, ktoré boli uvedené do predčasného užívania a údaje o nákladoch na 1 km, bez DPH:

Tabuľka č. 6

Stavby	Dĺžka v km	ΣPriame nákl. ¹⁾ v eurách	Cena za 1km v eurách	Stavebné práce ⁴⁾ v eurách	Cena za 1km v eurách	Profil	Uvedenie do prevádzky
D1 Jablonov - Studenec, II etapa – I. jazdný pás ²⁾	5,21	35 681 246	6 848 607,68	34 305 441,91	6 584 537,79	1/2	14.12.2012
D2 Križovatka Stupava - juh na diaľnici D2	3,20	40 651 920	12 703 725,00	24 095 162,74	7 529 738,36	1/2	01.08.2011
R1 Žarnovica - Šášovské Podhradie, II etapa	8,37	119 381 822	14 263 061,17	110 686 204,00	13 224 158,18	plný	21.01.2011
R4 Košice - Milhošť ³⁾	14,18	96 400 953	6 798 374,68	76 026 205,91	5 361 509,58	plný	07.11.2013

Zdroj NDS

Vysvetlenia:

1) Priame náklady nie sú konečné, nakoľko stavby sú v predčasnom užívaní a nie je ukončené majetkové vysporiadanie pozemkov. Nepriame náklady na stavby sa zatiaľ nedajú vypočítať.

2) Jablonov - Studenec, II. etapa je dostavba úseku Jablonov - Studenec na plný profil. Preložky a prekládky, prístupové cesty a pod. boli realizované v rámci stavebných prác I. etapy (stavba D1 Jablonov - Studenec).

3) Na stavbu nebola ešte vystavená konečná faktúra, predpoklad vystavenia konečnej faktúry je rok po uvedení do prevádzky.

4) Stavebné práce – skutočné náklady na základe zmluvy so zhotoviteľom stavebných prác.

Náklady na stavebné práce závisia od objektovej skladby jednotlivých úsekov. Trasu určuje smerové a výškové vedenie podľa územných podmienok. Na základe výškových parametrov sú navrhnuté komunikácie a mostné objekty, ktoré tvoria podstatnú časť nákladov stavebných prác. Zmluvná cena stavebných prác bola počas výstavby upravovaná dodatkami, na základe navyše prác, vzniknutých geologickými a hydrogeologickými vplyvmi a zmenou legislatívy:

Tabuľka č. 7

Náklady na stavbu, v eur	Zmluvná cena	Dodatky	Konečná hodnota
D1 Jablonov - Studenec, II. etapa	34 217 507	87 935	34 305 442
D2 Križovatka Stupava juh (podzemné vody, zmena dopravného značenia...)	20 409 423	3 862 554	24 271 977
R1 Žarnovica - Šáš. Podhradie, II. etapa (zosuv, poškod. zárub. a opor. múrov)	103 586 884	8 319 347	111 906 230
R4 Košice – Milhošť (nevystavená konečná faktúra)	77 686 509	0	77 686 509

Zdroj: NDS

2.2.1 Nenávratný finančný príspevok na realizáciu investičných projektov

V zmysle čl. II ods. 2 Zmluvy o poskytnutí dotácií rozpočtovej kapitoly MDVRR SR, finančné prostriedky z prvku 0530309 mohli byť poukázané iba na tie projekty, na realizáciu ktorých bola uzavretá Zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku medzi prijímateľom a poskytovateľom.

Z predložených dokladov bolo zistené, že:

- v sledovanom období 2010 – 2013, vrátane obdobia 1-9/2014 bolo vypracovaných spolu 19 žiadostí o nenávratný finančný príspevok (ďalej aj „ŽoNFP“), z toho 9 ŽoNFP, ktoré schvaľuje MDVRR SR (kde celkové investičné náklady projektu sú nižšie ako 50 mil. eur) a 10 ŽoNFP, ktoré schvaľuje EK (kde celkové investičné náklady projektu sú vyššie ako 50 mil. eur), v tom boli žiadosti na projekty: R2 Zvolen, východ – Pstruša, DSP, DP, R2 Pstruša – Kriváň - DSP, DP, R2 Pstruša – Kriváň, R2 Žiar nad Hronom – obchvat, R2 Ruskovce – Pravotice, R2 Zvolen, východ – Pstruša, D1 Hubová – Ivachnová, D1 Fričovce – Svinia, D1 Dubná Skala – Turany, D1 Jánovce – Jablonov, R3 Horná Štubňa – obchvat, D3 Svrčinovec – Skalité, projektová dokumentácia na D3, R4 Prešov – severný obchvat - DSP, DP, R4 Košice – Milhošť, D1 BA – Senec - projektová dokumentácia - 6. pruh, D1 Blatné – Trnava - projektová dokumentácia - 6. pruh, D1 Turany – Hubová - projektová dokumentácia, D1 Hričovské Podhradie – Lietavská Lúčka,
- z 19 ŽoNFP bolo 17 vypracovaných vlastnými zamestnancami NDS (v tom aj projekt D3 Svrčinovec–Skalité, kde „Analýzu nákladov a výnosov (CBA)“ vypracoval externý dodávateľ, prostredníctvom 2 objednávok z 02.10.2013 (15 000,00 eur bez DPH) z 18.03.2014 (9 500,00 eur bez DPH) s tým, že ostatné časti boli vypracované zamestnancami NDS),
- ďalšie 2 ŽoNFP boli vypracované dodávateľským spôsobom, z toho jedna ŽoNFP do 50 mil. eur a druhá nad 50 mil. eur. Vypracovanie ŽoNFP pre projekty R3 Horná Štubňa – obchvat a R4 Košice – Milhošť bolo financované v rámci Technickej pomoci OPD 2007 – 2013,
- z celkového počtu vypracovaných žiadostí (19) bolo schválených 12, v tom: 9 ŽoNFP do 50 mil. eur, ktoré schvaľuje MDVRR SR a 3 ŽoNFP nad 50 mil. eur, ktoré schvaľuje Európska komisia (EK). Kontrolou úplnosti a správnosti vypracovania ŽoNFP dodávateľským spôsobom bolo zistené, že:
 - projekt R4 Košice – Milhošť bol doručený EK 14.07.2011. EK 2x prerušila konanie o schválení ŽoNFP (29.09.2011 a 14.08.2012) z dôvodu nesúlady slovenskej legislatívy týkajúcej sa životného prostredia so smernicami EK, aktualizácie Analýzy nákladov a výnosov vzhľadom na výsledky verejného obstarávania na stavebné práce a pod.,
 - projekt D3 Svrčinovec – Skalité, kde výstavba začala už v roku 2013. Pripomienky a otázky z EK boli doručené 17.07.2014 a týkali napr. auditu bezpečnosti cestnej premávky, nákladov projektu, predpokladanej intenzity cestnej premávky,

- odpovede zabezpečovala NDS vo vlastnej réžii. Podľa NDS, prerušenie konania nemalo vplyv na termín začatia investičných akcií.

Každá zo ŽoNFP vypracovaná dodávateľským spôsobom musela byť následne korigovaná (doplnená, opravená) zamestnancami NDS. Kontrolou bolo preukázané, že za hospodárny spôsob nakladania s finančnými prostriedkami možno považovať vypracovanie ŽoNFP a príslušnej dokumentácie vlastnými zamestnancami.

2.2.2 Verejné obstarávanie

NDS je verejným obstarávateľom, ktorý v zmysle § 6 zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov vykonáva obstarávanie tovarov, stavebných prác a služieb na základe plánu verejného obstarávania na príslušný účtovný rok.

Z predložených dokladov bolo zistené:

- v sledovanom období 2010 – 2013 bol plán verejného obstarávania a jeho plnenie v nasledovnom rozsahu:

Príloha č. 8

Verejné obstarávanie	Plán VO spolu				Skutočný stav plnenia plánu VO podľa prílohy							
					príprava/prebieh+ukončené zmluvou				zrušené+nerealizované			
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013
Tovary	29	36	28	28	6+6	10+20	6+19	8+12	12+5	3+3	1+2	2+6
Stavebné práce	61	90	66	63	29+9	19+40	21+33	18+32	6+17	5+26	2+10	3+10
Služby	110	160	124	148	35+20	35+50	35+43	44+67	10+45	19+56	8+38	7+30
Spolu	200	286	218	239	70+35	64+110	62+95	70+111	28+67	27+85	11+50	12+46

Zdroj: NDS - plány VO

- vo vyhodnotení verejného obstarávania za rok 2013 bolo deklarované, že v období od 01.01.2013 do 31.12.2013 bol plán verejného obstarania tovarov, stavebných prác a služieb v celkovom počte 205. V roku 2013 bolo zrealizovaných 111 zákaziek, ktoré boli ukončené podpisom zmluvy a 11 zákaziek bolo zrušených. V roku 2013 bolo vyhodnotených 64 elektronických aukcií. V predchádzajúcom roku bolo uskutočnených 68 elektronických aukcií. Zo 111 zákaziek ukončených podpisom zmluvy bol v 7 prípadoch uplatnený postup rokovacieho konania bez zverejnenia (po 01.07.2013 - priame rokovacie konanie), najmä z dôvodu uplatnenia § 58 ods. 1 písm. b) zákona č. 25/2006 Z. z., t. j., že služby a stavebné práce z technických dôvodov alebo dôvodov vyplývajúcich z výhradných práv môže poskytnúť jediný dodávateľ. Z 11 zrušených zákaziek boli 2 zákazky zrušené Úradom pre verejné obstarávanie (ďalej len „UVO“), rozhodnutiami z 02.05.2013 a z 03.06.2013. Išlo o zákazky – verejná súťaž na predmet zákazky „Mobilné telekomunikačné služby“ a o nadlimitnú zákazku na poskytnutie neprioritných služieb na predmet zákazky „Právne poradenstvo, vrátane právneho zastupovania“, zadávanú postupom podprahových zákaziek vyhlásenú 31.03.2011, za ktorú bola NDS uložená aj pokuta v sume 10 000,00 eur, ktorú uhradila 17.04.2013,
- podnet na začatie verejného obstarávania projektu „Strategické hlukové mapy a akčné plány (II. etapa)“ bol daný 09.11.2012. Zmluva na vypracovanie strategických hlukových máp a akčných plánov pre pozemné komunikácie, ktoré majú viac ako 3 000 000 prejazdov motorových vozidiel za rok, bola so zhotoviteľom uzavretá 31.07.2013. Zmluvná cena bola dohodnutá v sume 413 368,15 eur bez DPH. V súvislosti s kontrolou hospodárnosti uvedeného verejného obstarávania bolo zistené, že:
 - NDS 14.04.2013 uhradila pokutu v sume 3 319,00 eur, udelenú Úradom verejného zdravotníctva SR za to, že do 30.06.2012 nezabezpečila vypracovanie hlukových máp,

v zmysle § 5 zákona č. 2/2005 Z. z. o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí a o zmene zákona NR SR č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 2/2005 Z. z.“),

- správne konanie bolo Úradom verejného zdravotníctva SR začaté 12.02.2013, pokuta bola udelená rozhodnutím z 05.04.2013 a zastavené rozhodnutím z 20.09.2013. Hoci v zápisnici z ústneho pojednávania z 03.04.2013 bol deklarovaný dôvod nesplnenia povinnosti, za ktorý by NDS nemala byť postihovaná, nemalo to vplyv na neudelenie pokuty, vzhľadom na ustanovenie § 10 ods. 1 zákona č. 2/2005 Z. z., podľa ktorého za nesplnenie povinnosti uloží úrad fyzickým osobám – podnikateľom a právnickým osobám pokutu vo výške od 3 319,00 eur do 331 939,00 eur, pričom sa prihliada na dobu omeškania a mieru zavinenia. V citovanom zákone chýba ustanovenie, prihliadajúce na relevantné a objektívne dôvody nesplnenia povinnosti, za ktoré sa pokuta neudelí.

Odporúčanie:

Prostredníctvom MDVRR SR iniciovať doplnenie § 10 ods. 1 zákona č. 2/2005 Z. z., o vetu, napr. „Ak sa preukážu objektívne dôvody nesplnenia povinností stanovených v § 5 a § 6 ods. 1, pokuta sa neudelí“,

- NDS uskutočnila v období rokov 2010 až 2013 celkom 14 verejných obstarávaní na výstavbu diaľnic a rýchlостných ciest. Na základe verejného obstarávania bola dosiahnutá celková cena diela – stavebných prác v sume 2 539 903 797,11 eur bez DPH, čo bolo na úrovni cca 63 % predpokladanej hodnoty zákaziek (4 049 192 098,11 eur bez DPH),
- pri porovnávaní predpokladanej hodnoty zákazky a zmluvnej ceny zákazky (20) obchodných zmlúv uzavretých v období od 08/2010 do 10/2014, ktorých predmetom bola realizácia investičných projektov financovaných z fondov EÚ (stavebné práce, stavebný dozor), bol zistený výrazný cenový rozdiel. Uchádzači prekladali cenové ponuky, ktoré boli výrazne nižšie, ako bola zverejnená predpokladaná hodnota zákazky. Na ilustráciu uvádzame niekoľko prípadov:
 - D1 Hubová – Ivachnová, zmluva z 07.11.2013, lehota výstavby do 6/2017, predpokladaná hodnota zákazky 465 707 868,00 eur, zmluvná cena 227 263 510,25 eur, rozdiel 238 444 357,75 eur,
 - R2 Zvolen východ – Pstruša, zmluva z 03.07.2014, lehota výstavby do 730 dní, predpokladaná hodnota zákazky 136 912 349,64 eur, zmluvná cena 82 327 836,94 eur, rozdiel 54 584 512,70 eur,
 - D1 Jánovce – Jablonov, dozor, zmluva z 19.04.2013, lehota výstavby do 12/2017, predpokladaná hodnota zákazky 6 608 427,61 eur, zmluvná cena 1 888 235,00 eur, rozdiel 4 720 192,60 eur,
 - D1 Fričovce – Svinia, práce, zmluva z 02.11.2011, lehota výstavby do 3/2015, predpokladaná hodnota zákazky 213 192 656,00 eur, zmluvná cena 114 590 437,75 eur, rozdiel 98 602 218,25 eur, atď.

Aj pri obstarávaní stavebných prác na opravu a údržbu diaľnic, rýchlостných ciest a ich súčastí v roku 2013 boli zistené neobvyklé cenové rozdiely medzi zmluvnými cenami a predpokladanými hodnotami zákazky:

- zákazka na dodatočné odvodnenie povrchu vozoviek, zmluva bola uzavretá 19.06.2013, predpokladaná hodnota zákazky bola 150 000,00 eur, zmluvná cena 58 940,00 eur, rozdiel bol v sume 91 060,00 eur,

- oprava mosta R1–117 Nitra, zmluva uzavretá 29.01.2013, predpokladaná hodnota zákazky bola 900 000,00 eur, zmluvná cena 506 071,83 eur, rozdiel bol 393 928,17 eur,
- oprava mosta ev. č. D1-073 Hlohovec – ľavý most, zmluva uzavretá 21.03.2013, predpokladaná hodnota zákazky bola 600 000,00 eur, zmluvná cena 369 174,99 eur, rozdiel 230 825,01 eur,
- oprava diaľničného most ev. č. D1-230 Belá, zmluva bola uzavretá 21.02.2013, predpokladaná hodnota zákazky bola 1 800 000,00 eur, zmluvná cena 1 157 669,54 eur, rozdiel 642 330,46 eur, atď.

Podľa vyjadrenia NDS, predpokladaná hodnota zákazky vychádza z ceny určenej projektantom a štátnou expertízou. Predkladané cenové ponuky v rámci verejného obstarávania sa pohybujú často na hranici zisku uchádzača, len aby získal zákazku. Uvedená skutočnosť môže byť rizikom do budúcnosti, hlavne pri projektoch financovaných z EÚ, kedy nepredvídané udalosti (vis major), s ktorými sa nerátalo v rizikovej analýze, môžu ovplyvniť priebeh a termíny výstavby, spôsobiť neschopnosť plnenia záväzkov zo strany dodávateľov, ap.

2.2.2.1 Verejné obstarávanie diela D1 Lietavská Lúčka – Višňové – Dubná Skala

Ku kontrole bola vyžiadaná dokumentácia z verejného obstarávania stavebných prác, vyhláseného 29.12.2011, kde zmluva o dielo bola so zhotoviteľom uzavretá 11.06.2014, t. j. po cca 2 a pol roku od vyhlásenia verejnej súťaže.

Verejná súťaž (ďalej aj „VS“) na realizáciu diela D1 Lietavská Lúčka – Višňové – Dubná Skala v dĺžke 13,4 km bola vyhlásená 27.12.2011. Predpokladaná hodnota zákazky bola stanovená na 896 533 240 eur. Lehota výstavby bola stanovená na 2010 dní (cca 5,5 roka). Lehota na predkladanie ponúk bola stanovená do 26.06.2012, kedy sa uskutočnilo aj otváranie obálok z ponukami. Cenové ponuky predložilo päť uchádzačov. Vzhľadom na zložitosť stavby a rozsiahlosť predložených materiálov, komisia na vyhodnotenie ponúk zasadala až 11-krát. Na poslednom zasadnutí 05.11.2012 komisia identifikovala úspešného uchádzača Združenie S-S, ktoré predložilo najnižšiu cenovú ponuku, 338 287 728,31 eur bez DPH. Bezprostredne po oznámení výsledku VS, požiadal jeden z neúspešných uchádzačov (združenie DMM) o nápravu vyhodnotenia ponúk, ktorú NDS zamietla. Preto združenie DMM podalo v decembri 2012 námietku voči výsledku súťaže na UVO, ktorý námietke vyhovel. UVO v apríli 2013 rozhodol o zrušení výsledku súťaže a nariadil opätovne vyhodnotiť ponuky. V júni 2013, po opakovanom vyhodnotení ponúk, bola za víťaznú vyhlásená v poradí druhá najnižšia cenová ponuka, ktorú predložilo združenie DMM (382 828 543,53 eur bez DPH) s tým, že Združenie S-S (pôvodný úspešný uchádzač), bolo zo súťaže vylúčené z dôvodu nedodržania technických podmienok. Následnú žiadosť o nápravu podanú Združením S-S NDS zamietla, preto o námietke opäť rozhodoval UVO. Ten v októbri 2013 rozhodol o zaradení vylúčeného uchádzača späť do VS a nariadil znovu vyhodnotiť ponuky.

V decembri 2013, po treťom vyhodnotení ponúk, oznámila NDS združeniu DMM, že bola prijatá jej ponuka. Pre nedodržanie technických podmienok v ponuke bolo z VS opätovne vylúčené Združenie S-S, ktoré sa s námietkami znovu obrátilo na UVO. V januári 2014 UVO zamietol námietky Združenia S-S, ktoré sa opäť odvolalo. Rada UVO v marci 2014 zamietla odvolanie. Po zistení nových skutočností zaslala NDS v apríli 2014 združeniu DMM rozhodnutie o vylúčení z VS z dôvodu účasti jedného z členov Združenia (spoločnosť D) na dohode obmedzujúcej hospodársku súťaž (pôvodné rozhodnutie Protimonopolného

úradu SR z decembra 2005 potvrdil Najvyšší súd SR až v decembri 2013). Komisia NDS, ktorá v apríli 2014 znovu (štvrtý raz) vyhodnocovala cenové ponuky, označila za víťaznú v poradí tretiu najnižšiu ponuku (409 800 000,50 eur bez DPH), predloženú taliansko – slovenským združením. Medzitým dvaja z troch členov vylúčeného združenia DMM podali na UVO námietky v apríli 2014, v ktorých sa dožadovali prijatia do verejnej súťaže a potvrdenia ich víťaznej ponuky. V júni 2014 UVO zastavil konanie o námietkach z dôvodu nepreukázania aktívnej legitímácie na podanie námietok, pretože vedúci člen Združenia DMM, spoločnosť D, neparticipovala na podaní námietky.

NDS napokon 11.06.2014 uzavrela s taliansko – slovenským združením Zmluvu o dielo, ktorej predmetom bolo zhotovenie diela „Diaľnica D1 Lietavská Lúčka – Višňové – Dubná Skala“. Zmluva bola uzavretá po takmer dva a pol roku od prvého vyhodnotenia ponúk. Oneskorením výstavby sa oddialilo plnenie stanovených sociálno-ekonomických cieľov projektu, ako napríklad úspora jazdného času účastníkov cestnej premávky pri predpoklade zvýšenia cestovnej rýchlosti, zlepšenie bezpečnosti a plynulosti cestnej dopravy, či zvýšenie príjmov NDS z elektronického výberu mýta.

2.2.3 Poznatky z obstarávania stavebných prác v Spolkovej republike Nemecko

Úlohou každého štátu je využívať verejné zdroje čo najúčinnnejšie a najhospodárnejšie, zaistiť korektnú verejnú súťaž a zaručiť široké a neobmedzené konkurenčné prostredie.

Z výsledkov spoločnej kontroly NKÚ Českej republiky a Spolkového účtovného dvora Nemecka (BRH), zameranej na verejné obstarávanie boli zistené niektoré postupy uplatňované v Spolkovej republike Nemecko, hodné osobitného zreteľa. Z kontroly Spolkového účtovného dvora Nemecka, vykonanej v stavebných správach zodpovedných za federálne dopravné a pozemné stavby v rokoch 2011 a 2012, ktoré boli dané k dispozícii NKÚ SR bolo zistené, že nemecká právna úprava verejného obstarávania, na rozdiel od právnej úpravy platnej a účinnej na území SR je prepracovanejšia, precíznejšia a preukázateľne umožňuje výrazné šetrenie verejných financií.

Verejné obstarávanie v Nemecku má buď charakter otvoreného zadávania zákaziek (delenie zákaziek), do ktorého sa môžu prihlásiť záujemcovia v celoeurópskom meradle alebo charakter verejnej výzvy na účasť v súťaži, ktorej sa môžu zúčastniť len národné firmy. Delením objemných zákaziek sa podporuje konkurenčné prostredie, dáva sa šanca čo najväčšiemu počtu malých a stredných podnikateľov, znižujú sa ponukové ceny stavebných prác, znižuje sa riziko korupcie a znemožňuje protiprávne uzatváranie kartelových dohôd. V Nemecku je zaregistrovaných viac ako 330 000 stavebných firiem s 1,9 mil. zamestnancov.

Základným princípom prevencie korupcie je zadávanie zákaziek tak, aby súťažné podklady neobsahovali požiadavky, ktoré by mohli obmedzovať konkurenciu. Existencia nákladových a rozpočtových databáz umožňuje zadávateľom presnejšie stanoviť ponukovú cenu, čím dochádza k eliminácii jej ďalšieho zvyšovania, či už v priebehu procesu verejného obstarávania, alebo počas samotnej realizácie zákazky. Obstarávatelia sú povinní zabezpečiť, aby každý záujemca, ktorý chce predložiť ponuku dostal tie isté informácie. Dokumentácia so súťažnými podkladmi sa musí vyhýbať nejasným a nepresným údajom, vytvárajúcim priestor pre špekulácie a pre manipuláciu pri hodnotení návrhov. Nemecké predpisy ustanovujú, že ak súťažné podklady pripravujú externí nezávislí autorizovaní odborníci, je neprípustné, aby sa zverejňovali akékoľvek informácie, ktoré by odhalili identitu týchto spracovateľov tendrov. Jediné kontaktné miesto pre stavebné firmy je sídlo obstarávateľa.

Podľa názoru vedúcich predstaviteľov Spolkového účtovného dvora Nemecka, pri obstarávaní sa dajú ušetriť desiatky miliónov eur, napríklad:

- ak pri zákazke na obstaranie stavebných prác dosahuje alebo prekračuje limit celkových nákladov 5 mil. eur, vždy sa požaduje otvorené výberové konanie na európskej úrovni, vo výnimočných prípadoch je prípustné rokovacie konanie alebo súťažný dialóg. Na vzorke 16 000 verejných obstarávaní BRH zistil, že ponukové ceny podľa pri iných metódach VO boli vyššie o 6 – 10 %, ako sa dosahujú pri otvorených verejných konaniach,
- pri 74 zákazkách bolo zníženie cien vyčíslené na cca 12 až 20 % (cca 160 mil. eur).

2.2.4 Výsledky kontroly kvality vykonávaných počas realizácie stavebných prác

Z organizačného poriadku NDS bolo preukázané, že NDS má zriadené laboratórium, ktoré slúži pre kontrolu kvality pri výstavbe, rekonštrukcii, oprave, obnove a údržbe diaľnic a ciest. V rámci kontrol kvality sú vykonávané laboratórne skúšky stavebných materiálov, skúšky zemín kameniva, skúšky asfaltových zmesí pre konštrukčné vrstvy vozoviek, skúšky zmesí na báze hydraulických spojív a cementového betónu. Okrem toho laboratórium vykonáva kontrolu dodržiavania technickej a technologickej disciplíny, vyjadruje sa ku špeciálnym technológiám a technologickým postupom zhotoviteľa, atď.

Z centrálnej evidencie skúšobných vzoriek odobratých v rokoch 2010 – 2013 z častí realizovaných úsekov stavenísk, ako aj z príslušných protokolov o skúške bolo zistené, že:

Tabuľka č. 9

Odbery	2010			2011			2012			2013		
	Počet skúšok	Počet zist. nedostatkov	% chýb	Počet skúšok	Počet zist. nedostatkov	% chýb	Počet skúšok	Počet zist. nedostatkov	% chýb	Počet skúšok	Počet zist. nedostatkov	% chýb
Výsledky	167	56	33,5	189	52	27,5	291	63	28,8	364	77	21,2

Z celkového počtu skúšobných vzoriek odobratých počas výstavby v roku 2010 nevyhovelo normám kvality, resp. požadovaným parametrom 33,5 % vzoriek, v roku 2011 nevyhovelo 27,5 % odobratých vzoriek, v roku 2012 nevyhovelo 28,8 % odobratých vzoriek a v roku 2013 nevyhovelo normám kvality 21,2 % odobratých vzoriek.

Z protokolov o skúške bolo zistené, že stanovené normy kvality nespĺňali každoročne a viacnásobne tí istí dodávatelia, resp. subdodávatelia stavebných prác a služieb. V prípade zistenia nedostatkov NDS požadovala nápravu na ťarchu zhotoviteľa (odstránenie, obnova, predĺženie záručnej lehoty...). Uvedená činnosť a výsledky laboratória nie sú uvádzané vo výročných správach NDS.

Odporúčanie:

Uverejňovať činnosť a výsledky laboratória vo výročných správach.

1.2.5 Inventarizácia dlhodobého hmotného majetku

Povinnosť účtovnej jednotky vykonať inventarizáciu majetku a záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov je ustanovená v § 6 ods. 3 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 431/2002 Z. z.“). Vykonaním inventarizácie sa v zmysle § 8 ods. 4 sa zabezpečuje preukázateľnosť účtovníctva. Spôsob jej vykonania, základné pravidlá, termíny vykonania inventarizácie, účtovné záznamy dokladujúce jej vykonanie a výsledky sú ustanovené v § 29 a § 30 zákona č. 431/2002 Z. z.

Z náhodne vybratej vzorky inventarizácie dlhodobého hmotného majetku (ďalej aj „DHM“) boli zistené nasledovné nedostatky:

- NDS v súlade so zákonom č. 431/2002 Z. z. vykonávala inventarizáciu DHM do roku 2013 raz za dve účtovné obdobia. Podkladom na vykonanie inventarizácie bol „Pokyn generálneho riaditeľa na vykonanie inventarizácie majetku a záväzkov v roku 2012 v podmienkach Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s.“. Súčasťou pokynu bol časový plán inventarizácie a zoznam členov inventarizačných komisií. Fyzická inventúra DHM mala byť vykonaná k 31.10.2012. Termín predloženia inventúrnych súpisov a inventarizačného zápisu ústrednej inventarizačnej komisii bol stanovený do 31.01.2013. Povinnosť v zmysle § 29 ods. 2 zákona č. 431/2002 Z. z., predložiť zmenu stavu DHM o prírastky a úbytky za dobu od ukončenia fyzickej inventúry ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, stanovená nebola,
- inventarizácia pozemkov sa vykonáva formou dokladovej inventúry, resp. kombináciou fyzickej a dokladovej inventúry, pričom skutočný stav sa zisťuje dokladmi preukazujúcimi vlastníctvo, resp. iný právny vzťah k tomuto majetku (napr. listami vlastníctva, nájomnými zmluvami). Kontrolou preukázateľnosti inventarizácie pozemkov v správe, resp. nájme bolo zistené, že:
 - v inventarizačnom zápise z 15.02.2013 bolo deklarované, že čiastková inventarizačná komisia vykonala inventúru pozemkov k 31.10.2012, v čase od 14.01.2013 do 18.01.2013 s tým, že medzi celkovým stavom podľa inventúry a stavom podľa operatívnej evidencie nebol zistený rozdiel. Inventúrny súpis tvoril 184 stranový výstup z PC z 15.02.2013, ktorý neobsahoval náležitosti stanovené v § 30 ods. 2 zákona č. 431/2002 Z. z., napr. deň začatia a deň skončenia inventúry, mená a priezviská osôb zodpovedných za zistenie skutočného stavu majetku (nie iba priezviská),
 - deklarované údaje navzájom nekorešpondovali. V inventarizačnom zápise z 15.02.2013, bolo deklarované inventúra pozemkov bola vykonaná v čase od 14.01.2013 – 18.01.2013, ale na inventúrnom súpise bol uvedený dátum 15.02.2013, t. j. deň vyhotovenia inventarizačného zápisu.

3 Overenie hospodárnosti a efektívnosti vynakladania verejných finančných prostriedkov na vybranej vzorke projektov

3.1 Oprava vozoviek diaľnice D 1 na úseku Senec – Horná Streda

Verejné obstarávanie na predmet zákazky „Opravy vozoviek v správe SSÚD 3 Trnava“ bolo oznámené vo vestníkoch verejného obstarávania (EÚ, UVO) v júni 2011. Predpokladaná hodnota zákazky bola v sume 5 520 000,00 eur. Termín dodania bol stanovený na 48 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti zmluvy o dielo, v období od 01.04. do 31.10., podľa objednávok NDS. Kritériom na vyhodnotenie ponúk bola najnižšia cena. Lehota na predkladanie ponúk bola určená do 28.07.2011. Súťažné podklady boli poskytnuté 11 záujemcom, z toho cenové ponuky zaslalo celkom 8 uchádzačov. Z verejnej súťaže boli vylúčení dvaja uchádzači, ktorí predložili neplatné doklady. Jeden z vylúčených uchádzačov podal žiadosť o nápravu, ktorú NDS zamietla. Komisia na vyhodnotenie ponúk vypracovala 22.09.2011 súhrnné vyhodnotenie a identifikovala úspešného uchádzača - spoločnosť D z Bratislavy, ktorá ponúkla najnižšiu jednotkovú cenu prác.

Kontrolou bolo zistené, že:

- jednou z podmienok účasti na verejnej súťaži bolo predloženie informácií a dokumentov preukazujúcich technickú alebo odbornú spôsobilosť uchádzača na uskutočnenie

stavebných prác. Uchádzač bol povinný predložiť zoznam stavebných prác rovnakého charakteru ako bol predmet zákazky uskutočnených za predchádzajúcich 5 rokov, doplnený potvrdeniami o ich uspokojivom vykonaní. Stavebné práce boli uchádzači povinní preukázať v celkovom objeme zabudovania hutných asfaltových zmesí spolu minimálne 10 000 t, resp. 85 000 m², pričom na preukázanie podmienky NDS akceptovala len zákazky s objemom (zabudovania hutných asfaltových zmesí) minimálne 2 000 t, resp. 16 000 m²,

- Zmluva o dielo (ďalej aj „ZoD“) bola uzavretá 10.10.2011, na dobu určitú - 48 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti. Cenu diela tvoril súčet súčinov objednaných množstiev a jednotkových cien uvedených v prílohách zmluvy (do 5 520 000,00 eur bez DPH). Vzhľadom na obsah súťažných podkladov, stanovených kritérií a podmienok vykonania prác, mala NDS so záujemcom uzavrieť rámcovú zmluvu o dielo, podľa § 11 zákona č. 25/2006 Z. z. K ZoD bolo uzavretých 5 dodatkov, z toho Dodatkami č. 1, 2 a 5 si NDS z dôvodu nevyhovujúcich výsledkov výrobo-kontrolných skúšok uplatnila predĺženie záručnej doby (36 mesiacov) na viacerých opravených úsekoch diaľnice o 6 až 12 mesiacov. Z uvedeného vyplýva, že zhotoviteľ nevykonával časť opráv v primeranej kvalite,

Odporúčanie:

Pri uzatváraní zmlúv na opravu a údržbu zvážiť ustanovenie o období výkonu zmluvných výkonov, stanoveného od 01.04. do 31.10., doplnením o možnosť úpravy, vzhľadom na zmeny klimatických podmienok.

Kontrolou fakturácie bolo zistené, že dodávateľské faktúry obsahovali súpis skutočne vykonaných prác, vyhotovený na základe rekapitulácie v stavebnom denníku, odovzdávací a preberací protokol. Súpis potvrdzoval stavebný dozor po predložení protokolov o kvalite zabudovaných materiálov a zmesí. V roku 2012 NDS uhradila 8 faktúr v celkovej sume 1 490 773,12 eur a v roku 2013 uhradila 11 faktúr spolu v sume 1 225 770,16 eur. Z vyčlenenej čiastky na opravu diaľnice - technické zhodnotenie (5 520 000,00 eur) bolo k 31.12.2013 vyčerpaných spolu 2 716 543,28 eur. Podľa údajov NDS boli v roku 2014 objednané opravy vozoviek v súhrnnej čiastke 1 260 460,39 eur (všetko bez DPH).

3.2 Výstavba D1 Dubná Skala – Turany

Predmetná Zmluva o dielo bola kontrolovaná NKÚ SR v roku 2013. Kontrolovaným obdobím bol rok 2012. V nadväznosti na predchádzajúce zistenia, bola vykonaná kontrola dodržiavania zmluvy v období roku 2013 do 07/2014.

Zmluvou o dielo z 26.10.2011 sa zhotoviteľ zaviazal realizovať projekt diaľničného úseku D1 Dubná Skala - Turany v dĺžke 16,485 km, v termíne do 12/2014. Dodatkom č. 1 z 02.05.2013 bola vykonaná zmena osoby pre odborný výkon činnosti zhotoviteľa vo funkcii hlavného inžiniera projektu. Zhotoviteľom bol uchádzač, ktorý v rámci verejnej súťaže, vyhlásenej vo Vestníku verejného obstarávania č. 89/2011 zo dňa 07.05.2011, predložil najlacnejšiu ponuku v sume 137 750 579,52 eur (165 300 695,42 eur s DPH). Predpokladaná hodnota zákazky bola stanovená v sume 334 716 800,00 eur bez DPH. Zhotovenie uvedeného diela sa vykonávalo podľa žltej knihy FIDIC (metóda naprojektuj a postav) tak, že zhotoviteľ vyprojektuje, vyhotoví a dokončí dielo a odstráni akékoľvek jeho vady. Kontrolou dodržiavania postupu stanoveného v zákone č. 25/2006 Z. z. neboli zistené nedostatky. Zmluvou zo 16.11.2011 bol zabezpečený stavebný dozor pre stavbu D1 Dubná Skala –

Turany, v dohodnutej sume 1 356 400,00 eur, na obdobie do 6/2016. Predpokladaná hodnota zákazky bola 6 694 336,00 eur.

Financovanie projektu D1 Dubná Skala – Turany sa vykonávalo aj z Operačného programu Doprava na roky 2007 – 2013, Prioritná os 2 Cestná infraštruktúra (TEN-T), Opatrenie 2.1 Výstavba diaľnic a rýchlostných ciest (TEN-T), z Kohézneho fondu formou nenávratného finančného príspevku (ďalej len „NFP“) v rozsahu 85 % (66 337 322,10 eur) a spolufinancovaním zo štátneho rozpočtu v rozsahu 15 % (11 706 568,25 eur). Celková maximálna suma NFP z fondu EÚ bola dohodnutá v sume 78 043 908,35 eur. Zmluvou o poskytnutí NFP z 26.10.2012, uzavretou medzi NDS a MDVRR SR bolo dohodnuté, že maximálna suma investičných výdavkov na realizáciu projektu D1 Dubná Skala – Turany v termíne najneskôr do 12/2015, t. j. do ukončenia realizácie projektu bude 198 771 713,23 eur s DPH v nasledovnej štruktúre:

Tabuľka č. 10

Celkové výdavky projektu: (maximálna suma na projekt)	198 771 713,23 eur
Neoprávnené výdavky (DPH, príprava a projektová dokumentácia, nové stavby):	47 166 712,55 eur
Celkové oprávnené výdavky: (76,05 % z celkových investičných výdavkov)	151 160 000,68 eur
NFP: (51,63 % z celkových oprávnených výdavkov)	78 043 908,35 eur

Zdroj: NDS

V zmysle Zmluvy o poskytnutí NFP, poskytovateľ sa zaviazal uhradiť prijímateľovi najprv 95 % NFP na základe predložených žiadostí o platbu a zvyšných 5 % NFP sa prijímateľovi poskytne až po preukázaní úhrady oprávnených výdavkov nad rámec finančnej medzery. Z celkovo pridelených prostriedkov z fondu EÚ v sume 78 043 908,35 eur, bolo už v októbri 2013 vyčerpaných 95 %, t. j. 74 141 712,93 eur. Čerpanie prostriedkov podľa zmluvy zahŕňali stavebné práce, výkon stavebného dozoru a výkupy pozemkov v nasledovnom členení, údaje v eurách:

Tabuľka č. 11

Suma NFP z ŽoP, v eur	Stavebné práce	Stavebný dozor	Výkup pozemkov	Spolu
k 31.12.2012	17 143 900,37	271 280,00	0,00	17 415 180,37
k 31.12.2013	78 864 163,98	678 200,00	8 317 237,02	87 859 601,00
k 31.07.2014	95 105 484,73	678 200,00	8 317 237,02	104 100 921,75

Zdroj: NDS

Z predložených dokladov bolo preukázané, že:

- stavba bola začatá 05.12.2011. Stavebné práce sa v roku 2011 nevykonávali, prebiehal iba proces schvaľovania formulárov, technického posúdenia stavby a dokumentácie, podľa zmluvy o dielo,
- kontrolou plnenia zmluvy v roku 2012 bolo zistené, že práce na objektoch sa nevykonávali v súlade s odsúhlaseným harmonogramom. Úvodné meškanie bolo spôsobené procesom schvaľovania projektovej dokumentácie, práce na mostných objektoch sa nezačali pre neukončený výber podzhotoviteľov, preložky elektrických vedení sa nezačali z dôvodu neuzavretia zmluvy o preložke, na niektorých objektoch sa nepracovalo z dôvodu vyčkávania na právoplatnosť zmeny stavebného povolenia, niektoré práce sa nerealizovali aj z dôvodu, že na objekte prebiehali zaťažovacie skúšky, resp. bolo potrebné odvodnenie okolitého terénu a objektu. Z uvedených dôvodov sa časový harmonogram výstavby viackrát aktualizoval, dochádzalo k stavebným a finančným sklzom, ale termín ukončenia výstavby sa nemenil,
- v roku 2013 sa plánovalo vyčerpať na stavbu 47 519 647,62 eur (bez nepredvídateľných nákladov). Skutočne bolo prestavaných 45 894 107,70 eur, čo predstavovalo plnenie na 96,85 %, pričom termín ukončenia stavebných prác (12/2014) nebol ohrozený. V období od 2011 do 31.12.2013 bolo vypracovaných 39 žiadostí o platbu (ďalej len

„ŽoP“). Kontrolou náhodne vybranej vzorky ŽoP za rok 2013 (č. 13, č. 20 a č. 27) neboli zistené nedostatky; stavebné práce boli fakturované podľa priloženého súpisu vykonaných prác a dodávok, dokumenty boli preukázateľne odsúhlasené stavebným dozorom,

- v roku 2014 sa plánovalo prestavať 45 529 342,95 eur. K 31.07.2014 bolo čerpaných len 14 346 467,39 eur, čo predstavovalo cca 31 % z plánovaných výdavkov na rok 2014. Už v správe stavebného dozoru z februára 2014 bolo naznačené, že zhotoviteľ sa dostal do platobnej neschopnosti, znížil počet pracovníkov z cca 540 na 200, odchodom časti poddodávateľov. S týmto tvrdením zhotoviteľ nesúhlasil a 10.03.2014 zaslal svoje stanovisko NDS. V priebežnej monitorovacej správe NDS, vypracovanej za obdobie 04 – 09/2014 bolo deklarované, že stavbu v máji 2014 zasiahli povodne a došlo ku škodám. MDVRR SR ako riadiaci orgán kontrolou na mieste 09.06.2014 zistil, že stavba je v sklze a že je ohrozený termín ukončenia stavebných prác (10/2014). NDS listom zo 17.10.2014 požiadala MDVRR SR o predĺženie termínu realizácie projektu do 12/2015, bez zmeny rozpočtu. Dodatkom č. 1 k Zmluve o poskytnutí NFP z 31.10.2014, boli požadované zmeny implementované,
- od začiatku realizácie stavebných prác, t. j. od 01/2012 do 07/2014 predložil zhotoviteľ NDS 31 faktúr v celkovej sume 95 105 484,73 eur (bez DPH), ktoré NDS uhrádzala v lehote splatnosti, s uplatnením zádržného.

Posunutie termínu ukončenia stavebných prác znamená, že sa v stanovenom čase neprejavia predpokladané a očakávané pozitívne efekty projektu, ako je úspora času pre automobily, ktoré by po otvorení diaľnice Dubná Skala – Turany mali ušetriť priemerne desať minút oproti využívaniu paralelnej hlavnej cesty. Rovnako sa na danom úseku nebude môcť realizovať elektronický výber mýta, z ktorého sa očakávali príjmy viac ako 1 mil. eur ročne.

3.3 Rýchlostná cesta R3 Horná Štubňa – obchvat

Vyhlásenie verejnej súťaže (VS) na realizáciu stavby R3 Horná Štubňa - obchvat bolo zverejnené júli 2008. Predpokladaná hodnota zákazky bola stanovená v sume 21 813 749,00 eur (657 161 001,00 Sk). Súťažné podklady si vyžiadalo 17 záujemcov. Cenové ponuky predložilo osem uchádzačov. Predložené cenové ponuky za stavebné práce sa pohybovali v rozmedzí od cca 19 443 357,00 eur do 23 162 073,00 eur bez DPH. Z dôvodu nesplnenia podmienok účasti, boli z VS vylúčení 4 uchádzači. Vylúčenie z VS bolo uchádzačom oznámené listami s nesprávne uvedeným dátumom 06.09.2008 (komisia zasadala 03.10.2008). Jeden z vylúčených uchádzačov (Združenie S-S) sa obrátil s námietkou proti vylúčeniu z verejnej súťaže na UVO. Po prešetroaní námietky UVO dňa 26.11.2008 zrušil rozhodnutie NDS o vylúčení uchádzača z VS s tým, že vylúčenie uchádzača na základe uvedenia jednotkových cien agregovaných položiek v korunách a halieroch namiesto v celých korunách považoval UVO za porušenie zákona č. 25/2006 Z. z. a zároveň nariadil zaradiť vylúčeného uchádzača späť do procesu verejného obstarávania. Po ďalšom vyhodnotení ponúk sa víťazom verejnej súťaže stalo Združenie S-S.

Zmluva o dielo bola uzavretá 16.12.2008. Doba výstavby bola dohodnutá na 36 mesiacov, so začiatkom 12/2008 a jej ukončením do 11/2011. Cena diela bola dohodnutá spolu v sume 19 443 357,00 eur bez DPH (585 750 569,13 Sk bez DPH). V priebehu realizácie diela bolo uzavretých 7 dodatkov k zmluve, z toho 4 dodatky zvyšovali celkovú sumu stavebných výdavkov. Cenové zvýšenie bolo v dodatkoch riadne zdôvodnené a vzájomne odsúhlasené. Výsledná suma skutočne zrealizovaných stavebných prác bola na základe dodatkov stanovená podľa nasledovnej tabuľky:

Celkové náklady	Dátum	Popis zmeny	Cena dodatku, v eur	Cena bez DPH, v eur
Akceptovaná zmluvná cena	16.12.2008	podpis zmluvy	-	585 750 569,13 Sk
Dodatok č. 1	20.04.2009	prepočet z Sk na €, KK 30,126	-	19 443 367,08
Dodatok č. 2	21.10.2009	zodpovedné osoby	-	19 443 367,08
Dodatok č. 3	18.12.2009	cena- HG pomery, vyvolané požiad.	402 086,15	19 845 453,23
Dodatok č. 4	18.12.2009	cena-zmena technológie mostov	-531 731,37	19 313 721,86
Dodatok č. 5	25.10.2010	cena-zmena HG pomerov, technol.	840 050,87	20 153 772,73
Dodatok č. 6	10.05.2011	cena- zmeny legislatív. úpravami	546 015,36	20 699 788,09
Dodatok č. 7	02.12.2011	cena- zmeny legislatív. úpravami	681 515,92	21 381 304,01
Nevyfakturovaná cena	-	-	-72 908,00	21 308 396,00
Celková suma staveb. prác	-	-	-	21 308 396,01

Cena diela podľa posledného dodatku č. 7 bola spolu v sume 21 381 304,01 eur bez DPH, (25 475 452,11 eur s DPH). Celková suma stavebných prác, po zohľadnení skutočne zrealizovaných množstiev (nevyfakturované zostatky v objeme 72 908,00 eur) bola 21 308 396,01 eur bez DPH. Zvýšenie ceny stavebných prác oproti základnej cene diela bolo v sume 1 865 028,94 eur bez DPH (2 250 355,70 eur s DPH). Počas realizácie stavby boli uplatnené dve sadzby DPH, 19 % do 31.12.2010 a 20 % od 01.01.2011. Počas doby výstavby (2009 – 2011), zhotoviteľ vystavil spolu 30 faktúr. Každá faktúra bola doložená požadovanými relevantnými dokladmi. Posledná faktúra, so záverečnou rekapituláciou zisťovacích protokolov o vykonaní stavebných prác za obdobie 12/2008 – 12/2011 bola vystavená 31.07.2012. Vyfakturovaná suma 21 308 396,01 eur bez DPH korešpondovala s celkovou sumou skutočne zrealizovaných stavebných prác, podloženou v zisťovacích protokoloch. Kontrolou bolo zistené, že z celkového počtu 30 faktúr bolo 5 faktúr uhradených po termíne splatnosti (č. 2109002244 o 1 deň, č. 2109001310 o 1 deň, č. 2109001077 o 25 dní, 2109000648 o 5 dní a č. 2111000533 o 3 dni). NDS sa takýmto konaním vystavila novej penalizácii zo strany zhotoviteľa v zmysle článku 5 ods. 2 Zmluvy o dielo zo dňa 16.12.2008, ktorá bola stanovená vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania. Penalizácia nebola zhotoviteľom uplatnená. Podľa vyjadrenia NDS, tento stav bol spôsobený nepriaznivou finančnou situáciou spoločnosti v danom období s tým, že úhrady boli zrealizované ihneď po poukázaní dotácie z MDVRR SR.

Výstavbu daného obchvatu si vyžadovala nepriaznivá dopravná situácia. Predmetným projektom, ktorým bol nahradený nevyhovujúci prietah obcou Horná Štubňa, prinieslo všetkým užívateľom zlepšenie dopravných podmienok, zvýšenie výkonnosti cestnej komunikácie, eliminovanie časových strát, zníženie nákladov na prevádzku vozidiel, zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky, zníženie účinkov dopravy na životné prostredie, a v neposlednom rade aj zlepšenie dostupnosti a investičnej atraktivity daného územia.

4 Plnenie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov, prijatých na základe zistených nedostatkov pri predchádzajúcich kontrolách

NKÚ SR v rokoch 2012 a 2013 vykonal na NDS dve kontroly, ktorých predmetom bolo preveriť uzatváranie zmlúv a dodržiavanie hospodárnosti pri vynakladaní verejných prostriedkov určených na rekonštrukcie, opravy a údržbu, ako aj pri výstavbe diaľnic, rýchlostných ciest, vrátane súvisiacej infraštruktúry. Na základe výsledkov kontroly bola NDS povinná nielen prijať, ale aj splniť opatrenia prijaté na odstránenie zistených nedostatkov, z toho:

- V roku 2012 NDS prijala spolu 8 opatrení, ktorými sa zaviazala - vypracovať stratégiu opráv a údržby diaľnic a rýchlostných ciest, stratégiu predložiť ministerstvu na schválenie, vyhodnocovať 2-krát ročne plnenie programu opráv, vyhodnocovať plnenie plánu zimnej údržby, dodatkom k zmluve upraviť spôsob poskytovania bežných transferov, pri

poskytovaní bežných transferov vychádzať z cieľov stanovených v podnikateľskom pláne, žiadosť o úhradu bežných transferov doložiť účtovnými dokladmi a dodržiavať zákon o verejnom obstarávaní. V správe o plnení opatrení, zaslanej na NKÚ SR listom z 31.08.2012 bolo deklarované splnenie prijatých opatrení.

- V roku 2013 NDS prijala spolu 3 opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov, ktorými sa zaviazala, že zabezpečí zmluvnú úpravu termínov predkladania žiadostí na čerpanie kapitálových transferov, že v roku 2014 predloží MDVRR SR štvrťročnú informáciu o plnení účelu použitia finančných prostriedkov, a že v rámci monitorovania a plnenia cieľa v prvku 0530305 preverí dĺžku začatej výstavby a dĺžku odovzdaných DaRC. V správe o plnení prijatých opatrení na odstránenie zistených nedostatkov, doručenej NKÚ SR listom NDS zo 17.04.2014 bolo deklarované, že prijaté opatrenia boli splnené.

Kontrolou bolo preukázané, že opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov prijaté NDS v roku 2012 a 2013 sú priebežné plnené.

Záver:

Použitie finančných prostriedkov hospodárnym a efektívnym spôsobom bolo preukázané najmä pri priebežnom vykonávaní kontroly kvality, kde v prípade zistených nedostatkov sa od zhotoviteľov požadovala náprava a predĺženie záručnej lehoty, pri vypracovaní žiadostí o nenávratný finančný príspevok, ktoré NDS zabezpečila prevažne vlastnými zamestnancami, ale aj plnením opatrení, prijatých pri predchádzajúcich kontrolách.

Protokol o výsledku kontroly vypracovali dňa 28.11.2014:

Mgr. Viera Gerbocová
vedúca kontrolnej skupiny

Mgr. Pavol Marko
člen kontrolnej skupiny

Ing. Ladislav Smolka
člen kontrolnej skupiny

Ing. Tibor Škula
člen kontrolnej skupiny

S obsahom protokolu o výsledku kontroly bol oboznámený dňa 28.11.2014:

Ing. Milan Gajdoš
predseda predstavenstva a generálny riaditeľ

Ing. Daniel Mako
člen predstavenstva a finančný riaditeľ